

DÁŠA ZOUHAROVÁ

INVESTIČNÍ ZÁMĚR HÝBE OBCÍ

SIMULAČNÍ HRA O ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO ŘEŠENÍ
ENVIRONMENTÁLNÍHO PROBLÉMU

METODICKÝ MATERIÁL
PRO UČITELE

DIDAKTICKÉ NÁMĚTY

EDIČNÍ CENTRUM

DÁŠA ZOUHAROVÁ

INVESTIČNÍ ZÁMĚR HÝBE OBCÍ

**SIMULAČNÍ HRA O ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO ŘEŠENÍ
ENVIRONMENTÁLNÍHO PROBLÉMU**

**METODICKÝ MATERIÁL
PRO UČITELE**

DIDAKTICKÉ NÁMĚTY

Investiční záměr hýbe obcí

Simulační hra o zapojení veřejnosti do řešení environmentálního problému

© Dáša Zouharová

© Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 2013

ISBN 978-80-87604-58-8

ANOTACE

Tato metodika obsahuje podrobný návod na realizaci učebního celku, který reaguje na proměnu společnosti v posledních dvaceti letech. Seznamuje žáka s legislativními nástroji, které nabízejí občanům možnosti aktivně se zapojit do rozhodování o životním prostředí. Simulace projednávání konkrétního problému jedné obce je příležitostí k osvojení praktických dovedností, které může občan aplikovat v místě, kde žije. Metodika je doplněna odkazy na zákony a jiné snadno dostupné a pochopitelné zdroje (aktuální k červenci 2013).

KLÍČOVÉ POJMY

Veřejný zájem, environmentální problém a konflikt, veřejné projednání, občanská společnost, účast veřejnosti na rozhodování, občanskoprávní nástroje ovlivňování životního prostředí – petice, místní referendum, správní řízení, proces EIA

CÍLOVÁ SKUPINA

Gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště.

VYUŽITÍ VE VÝUCE

Gymnázia

Vzdělávací oblast / vzdělávací obor: Člověk a společnost / Občanský a společenskovední základ, Člověk a příroda / Biologie, Geografie, Geologie

Průřezová témata: Environmentální výchova – zejména tematický okruh Životní prostředí regionu a České republiky, Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova

Doporučené očekávané výstupy pro gymnaziální vzdělávání: Klíčová témata – Problémy a konflikty, Akční strategie; Propojující témata – Vztah k místu, Osobní odpovědnost, Přesvědčení o vlastním vlivu, Environmentální postoje a hodnoty, Kooperativní dovednosti

Střední odborné školy a střední odborná učiliště

Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy: Přírodovědné a Společenskovední vzdělávání

Průřezová témata: Člověk a životní prostředí, Občan v demokratické společnosti

INFORMACE O AUTORCE

RNDr. Dáša Zouharová

Autorka má dlouholetou praxi koordinátorky environmentální výchovy a tvůrkyně školního vzdělávacího programu v základní škole v Podomí; od roku 2006 působí jako organizátorka a lektorka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Lipce.

E-mail: dasa.zouharova@lipka.cz

OBSAH

Charakteristika učebního celku	. . .	5
Cíle	. . .	5
Výstupy	. . .	5
Časový harmonogram	. . .	5
Počet účastníků	. . .	6
Čas na přípravu pedagoga	. . .	6
Prostředí	. . .	6
Pomůcky	. . .	6
Scénář realizace	. . .	7
První blok (90 minut)	. . .	7
1. Simulace environmentálního problému (fáze motivace)	. . .	7
2. Diskuze o možnostech řešení problému (fáze evokace)	. . .	7
3. Seznámení žáků s principy veřejného projednání (fáze uvědomění)	. . .	8
4. Příprava na simulaci veřejného projednání (fáze uvědomění pokračuje)	. . .	9
Druhý blok (90 minut)	. . .	11
5. Simulace veřejného projednání – praktická dílna (pokračování fáze uvědomění)	. . .	11
6. Jak mohu řešit příště jiný environmentální problém? (fáze reflexe)	. . .	11
Doporučené následné aktivity	. . .	13
Evaluace	. . .	14
Metodické poznámky	. . .	15
Literatura a informační zdroje	. . .	16
Příloha 1: Znepokojený pan Koukol – nebo paní Koukolová?	. . .	18
Příloha 2: Plán obce Lhotka	. . .	20
Příloha 3: Přemýšlejme, jak zabránit plánované stavbě	. . .	21
Příloha 4: Veřejné projednání – klíčový nástroj zapojení občanů do rozhodování	. . .	22
Příloha 5: Popis rolí a doporučené otázky pro veřejné projednání	. . .	26
Příloha 6: Praktická dílna – veřejné projednání	. . .	45
Příloha 7: Znění jmenovek	. . .	46

CHARAKTERISTIKA UČEBNÍHO CELKU

Simulační hra řeší otázku schválení, či zamítnutí realizace investičního záměru – zbudování komerční střešnice – v těsné blízkosti obce. Nejprve seznamuje žáky s obecně platnou legislativou a s osvědčenými postupy pro řešení obdobných problémů. V praktické dílně si žáci v roli aktérů veřejného projednání osvojují užitečné dovednosti i principy občanské společnosti. Zkušený pedagog může na základě této struktury vytvořit simulační hru na jiné téma, které odpovídá lokálním problémům v dané obci (stavba supermarketu, solární elektrárny apod.).

CÍLE

- Žák rozlišuje podstatu demokracie, občanské, či totalitní společnosti, je přesvědčený o tom, že může pozitivně ovlivnit životní prostředí v místě, regionu i na Zemi.
- Žák cítí sounáležitost s krajinou domova a odpovědnost za stav životního prostředí; v reálném životě se chová environmentálně odpovědně, šetrně k životnímu prostředí.

VÝSTUPY

- Žák má povědomí o legislativě, která vstoupila v platnost po roce 1989, a vysvětlí principy fungování občanskoprávních nástrojů na ovlivňování životního prostředí (např. petice, místní referendum, správní řízení, územní plánování).
- Žák v praxi identifikuje problém, zhodnotí jeho důsledky na přírodní a společenské procesy.
- Žák zkoumá problém z různých hledisek a identifikuje důvody, proč se z environmentálního problému stává konflikt.
- Žák analyzuje názory a postoje skupin participujících na konfliktu.
- Žák naplánuje činnosti, které povedou ve spolupráci s ostatními zájmovými skupinami k řešení problému; usiluje o přátelské klima v komunitě.
- Žák uvede příklady, jak může občan ovlivňovat veřejné dění v obci a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu.
- Žák uvede příklady problémů, s nimiž se může občan obracet na zastupitelstvo obce.
- Žák zvládá komunikaci se zastupitelstvem obce.

ČASOVÝ HARMONOGRAM

Dva dvouhodinové bloky a individuální konzultace v časovém rozpětí 2–3 týdny:

- první blok – 90 minut,
- následné individuální konzultace – asi 60 až 120 minut (podle potřeby žáků a typu školy),

- druhý blok – 90 minut,
- doporučené následné aktivity – časové rozpětí asi 1 měsíc.

POČET ÚČASTNÍKŮ

Minimální počet žáků pro úspěšnou realizaci je 11. Optimální 15 až 25.

ČAS NA PŘÍPRAVU PEDAGOGA

- 2 hodiny na prostudování scénáře,
- 1 hodinu na tisk studijních materiálů a jmenovek účastníků veřejného projednání,
- čas na přípravu se prodlouží, pokud bude pedagog přizpůsobovat scénář úrovni žáků konkrétní školy či učebního oboru apod.

PROSTŘEDÍ

Třída s pohyblivými lavicemi, které lze snadno vhodně uspořádat pro práci ve skupinách nebo do kruhu.

POMŮCKY

Flipchart, fixy, flipové papíry – asi 10 ks, papíry formátu A4 na poznámky žáků – 2 ks pro každého žáka, psací potřeby, zadání rolí a doporučených otázek, studijní text pro žáky – tištěná verze, jmenovky aktérů.

SCÉNÁŘ REALIZACE

PRVNÍ BLOK (90 MINUT)

1. Simulace environmentálního problému (fáze motivace)

U naší vesnice chtějí zbudovat komerční střelnici

- a) Časová dotace: 10 minut
- b) Postup a přínos aktivity pro žáka:
Pedagog seznámí žáky s modelovým příkladem environmentálního problému.
- c) Komentář pro pedagoga:
V praktickém životě lze modelový příklad zobecnit, neboť hlavní rizikové faktory problému platí obecně:
 - Komerční zájem jednotlivce/skupiny osob ohrožuje kvalitu životního prostředí v obci/regionu.
 - Investor usiluje o rychlý a co nejméně nápadný průběh schvalovacího procesu.
 - Občan / skupina občanů čelí podezření z korupce za účelem prosazení investičního záměru.Evaluace:
 - Na závěr první části učebního celku je nutné žáky seznámit se způsoby hodnocení jejich práce v průběhu a na konci učebního celku a také nastavit kritéria hodnocení.
 - Pedagog by měl žáky ujistit, že během celé aktivity vítá a očekává jejich otevřenost, názory, poznatky, kladení otázek a diskuzi. Nesprávnou odpověď nebude v debatách během celého učebního celku považovat za chybu, nebude ji klasifikovat.
- d) Příloha 1: Znepokojený pan Koukol – nebo paní Koukolová?
Příloha 2: Plánek obce Lhotka

2. Diskuze o možnostech řešení problému (fáze evokace)

- a) Časová dotace: 30 minut
- b) Postup a přínos aktivity pro žáka:
Pedagog navodí situaci, během níž si žáci vybaví a utřídí, co již o možnostech řešení problému vědí, vzájemně si předají své praktické zkušenosti. V diskuzích přijdou na to, co jim není zřejmé, co by měli zjistit, co se chtějí dovědět.

- c) Komentář pro pedagoga:
Závěrečné bodování navržené v Příloze 3 není nutné. Je pouze ukázkou toho, jak se lze v praxi ve skupině demokraticky domluvit na postupu řešení problému bez zbytečných emocí.

Metodické okénko pro zájemce – o fázi evokace

V fázi evokace pedagog klade otázku. Samozřejmě, že zná správnou odpověď, ale neměl by ji hned sám sdělit. Žáci mají z učení radost, když odpověď najdou samostatně na základě textu nebo jiného zdroje informací – nastává tzv. aha-moment, chvíle pochopení.

Když pedagog dětem často prozrazuje, co ví, kazí jim radost a bere chuť do učení. Proto pokud žáci řeknou chybu, neměl by je opravovat. Naopak, žákům je třeba zdůraznit, že v této fázi sdělují nejen to, co vědí jistě, ale také své domněnky a představy, kterými si nejsou jisti; když se neztotožní s odpovědí spolužáka, mohou mu oponovat.

Nic nevyhodnocujeme – co zaznívá, ještě nemusí být nejlepší odpověď či správné řešení. Otázka položená v úvodu evokace by měla vždy přinést více odpovědí, vzbudit v žácích zvědavost, jak je to doopravdy.

- d) Příloha 3: Přemýšlejme, jak zabránit plánované stavbě

3. Seznámení žáků s principy veřejného projednání (fáze uvědomění)

- a) Časová dotace: 30 minut
- b) Postup a přínos aktivity pro žáka:
Pedagog přiblíží žákům svým výkladem rozdíl mezi hierarchickým a participativním typem řízení společnosti – první část Přílohy 4. Průběžně poskytuje žákům prostor pro kladení otázek a diskuzi.
Zprostředkuje žákům zásady a doporučení pro přípravu a průběh veřejného projednání problému, jehož řešení není jednoznačné a hledání přijatelného kompromisu může být konfliktní. Žáci předložený text prostudují individuálně, poté vše prodebatují navzájem i s pedagogem, propojí nové informace s představou, kterou dosud o tématu měli (tzv. prekonceptem).
- c) Komentář pro pedagoga:

Metodické okénko pro zájemce – o fázi uvědomění

Ve fázi uvědomění musejí žáci dostat příležitost, aby vlastním úsilím našli odpovědi na své otázky z evokace. Při hledání zjišťují, zda to, na co přišli během evokace, je pravda, upřesňují své domněnky, vyvracejí omyly nebo si rozšiřují pochopení problému o něco zcela nového. Musejí proto mít právo informace, které se k nim dostávají z nového zdroje, zvažovat, přehodnocovat i zpochybňovat, vést o nich debatu. Důležité je, že se žáci učí nejen informace přijímat, ale současně přemýšlet o tom, jakou hodnotu pro ně ta která informace má – uvědomují si jejich význam.

Ve školách nejčastěji dáváme žákům k prostudování texty „zaručeně správné“. Ty ovšem neučí žáky pochybovat, vyvracet, dokazovat – tedy myslet. Neobávejte se nabízené texty (v přílohách) pozměnit tak, aby se místy staly pro žáky spornými. Můžete je upravit – podle vlastních představ, přiměřeně věku, talentu i zóně nejbližšího vývoje žáků.

Vyprovokujete tak ve třídě živější diskuzi.

d) Příloha 4: Veřejné projednání – klíčový nástroj zapojení občanů do rozhodování

4. Příprava na simulaci veřejného projednání (fáze uvědomění pokračuje)

a) Časová dotace: 20 minut

b) Postup a přínos aktivity pro žáka:

- Pedagog nejprve vyzve žáky, aby navrhli seznam osob – odborníků, dotčených osob nebo zástupců názorových skupin –, které doporučují přizvat k projednání otázky zbudování komerční střelnice. Pak sám, ale v přítomnosti žáků, seznam doplní o smysluplné aktéry, stručně zdůvodní jejich přínos.
- Poté vtáhne žáky do řešení problému přidělením konkrétní role. S každým „hercem“ si dohodne termín následné individuální konzultace, během níž jej seznámí s charakteristikou jeho postavy a s otázkami, které mu budou s největší pravděpodobností kladeny při veřejném projednání.
- Je žádoucí, aby pedagog žákům předem nastínil hloubku a rozsah očekávaných odpovědí na doporučené otázky. Žákům maturitních oborů může pedagog předat jen otázky a přípravu odpovědí nechat na nich. Žákům učebních oborů naopak doporučujeme dát současně s otázkami i návrhy odpovědí (viz popis rolí v Příloze 5, vyučující může text po zvážení přiměřeně zestručnit).
- Na závěr pedagog v debatě se žáky stanoví termín, kdy se uskuteční simulace veřejného projednání.

c) Komentář pro pedagoga:

- Přidělení rolí je třeba předem pečlivě promyslet podle charakteru postavy a náročnosti odpovědí na doporučené otázky. Konkrétním žákům role navrhne/přidělí pedagog. Vytištěnou charakteristiku své role dostanou všechny hlavní postavy (investor, starosta obce, místostarosta obce a zároveň předseda mysliveckého sdružení a správce současné střelnice, zástupce občanského sdružení, ředitel základní školy, zástupce stavebního úřadu, majitel lesa, zástupce odboru životního prostředí v okresním městě, student právnické fakulty, zástupce spádových obcí školy).
- Materiál musejí žáci obdržet s dostatečným předstihem, aby měli čas ho prostudovat a vstřebat – optimální je tři až sedm dnů předem. V krajním případě stačí k povrchnímu uchopení role asi 15 minut. O rozsahu časové dotace potřebné k prostudování podkladů rozhodne vyučující individuálně – podle schopností žáků, jejich legislativního povědomí, hereckých ambicí a rozsahu výchovně-vzdělávacích cílů, kterých hodlá se žáky dosáhnout. Například studenti gymnázií a maturitních oborů středních odborných škol mohou být iniciativní již před veřejným projednáním a sami dohledat nebo rozšířit argumenty pro svoji roli pro, nebo proti realizaci investičního záměru. V tomto případě je vhodné žákům doporučit kvalitní, snadno dostupné a srozumitelné zdroje informací, například portál <http://obcan.ecn.cz>, který nabízí komplexní informace a poradenství týkající se občanské společnosti, nebo právní poradnu Ekologického právního servisu na <http://www.eps.cz/poradna>, jež nabízí více než 430 právních rad a zodpovězených dotazů. Pedagog upozorní na to, že každou roli může zastávat žena i muž. Pro jednoduchost jsou všechny role popsány v mužském rodě, žáci si je ale mohou modifikovat podle toho, komu byla role přidělena (včetně modifikace jmenovek). Může také proběhnout drobná diskuze o tom, ve kterých rolích si žáci spíše představují ženy a ve kterých muže – a proč.
- Role některých aktérů jsou velmi náročné. Pedagog může například roli právníka přidělit dvěma i třem žákům, každý z nich si nastuduje jen určité odpovědi na doporučené otázky.
- Žáci, kteří nebyli obsazeni do rolí hlavních aktérů veřejného projednání, sehrají při praktické dílně veřejnost nebo ostatní členy zastupitelstva obce. Není třeba je na roli předem připravovat. Pedagog jim pouze doporučí, aby dopředu promysleli otázky, na které se budou v průběhu jednání ptát hlavních aktérů nebo přítomné veřejnosti.
- Popis rolí pozvaných aktérů projednání obsahuje úvodní slovo (přehled názorů a informací, které postava musí sdělit v první fázi řízené diskuze), charakteristiku postavy (napovídá žákovi morální vlastnosti a chování), argumenty do diskuze (doporučené otázky a odpovědi).

d) Příloha 5: Popis rolí a doporučené otázky pro veřejné projednání

DRUHÝ BLOK (90 MINUT)

5. Simulace veřejného projednání – praktická dílna (pokračování fáze uvědomění)

- a) Časová dotace: 60 minut
- b) Postup a přínosy aktivity pro žáka:
 - Pedagog v úvodu setkání upřesní jednotlivým žákům jejich role, zejména těm, kterým nebyly přiděleny předem – vysvětlí jim, že budou zastupovat veřejnost (občany, zbývající členy zastupitelstva obce), a upozorní je, že občané nedostanou slovo v úvodu, ale až ve druhé fázi diskuze. Požádá je, aby vedle vlastních dotazů kladli i doporučené otázky, neboť odpovědi na ně posílí kvalitu probíhající diskuze.
 - Pedagog všem účastníkům veřejného projednání předá kompletní seznam doporučených otázek. Pak pedagog i žáci vstoupí do rolí. Nejprve společně pod vedením facilitátora připraví místnost k veřejnému projednání: lavice uspořádají pokud možno do kruhu (jako kulatý stůl), facilitátorovi připraví flipchart s papíry a fixy, před účastníky postaví velké, přehledné jmenovky (výkres formátu A4 na délku přeložený – jako stolní kalendář).
 - Od chvíle, kdy se facilitátor ujme slova, běží vše podle pravidel veřejného projednání.
- c) Komentář pro pedagoga:
Je vhodné, aby pedagog přijal roli facilitátora.
- d) Příloha 6: Praktická dílna – veřejné projednání
Příloha 7: Znění jmenovek

6. Jak mohu řešit příště jiný environmentální problém? (fáze reflexe)

- a) Časová dotace: 30 minut
- b) Postup a přínos aktivity pro žáka:
 - Každý žák se podívá na svůj původní návrh řešení environmentálního problému a na základě osvojených vědomostí a pochopených souvislostí ho přehodnotí a navrhne nový postup (návrh zapíše).
 - Jeden až dva žáci představí svoje aktualizované řešení před třídou. Snaží se vysvětlit, proč zvolili právě tyto kroky.
 - Aktivitu završí diskuze o tom, jak můžeme v praxi využít občanskoprávní nástroje k ochraně prostředí svého domova.
- c) Komentář pro pedagoga:
 - Pedagog by měl žáky před zahájením závěrečné reflexe znovu ujistit, že nejde o zkoušení a že nebude nikoho známkovat. Jinak by žáci byli velmi opatrní, nesdělovali by před třídou svoje názory, poznatky, ani nové otázky – pro navazující učení a sebevzdělávání jsou přitom právě tyto otázky velmi důležité.

- Kritéria pro hodnocení je žádoucí nastavit již při zahájení učebního celku.
- Aktéři jsou v modelové situaci zvoleni tak, aby zprostředkovali žákům základní vhled do současné legislativy. V praxi veřejného projednání se však často nepodaří zajistit účast zástupce stavebního úřadu, odboru životního prostředí, Ekologického právního servisu apod. Proto je žádoucí s žáky prodebatovat i náhradní, ale reálné varianty. Jmenované důležité aktéry mohou na veřejném projednání zastoupit občané, pokud odborníky kontaktují předem a vyžádají si od nich podklady, na něž se budou odkazovat. Osvědčené a ochotné odborníky lze najít v Ekologickém právním servisu (podrobněji viz role studenta právnické fakulty). Pomoci mohou i studenti vysokých škol, například právnických fakult nebo oboru ochrana a tvorba krajiny aj.

Metodické okénko pro zájemce – o fázi reflexe

Při reflexi dbáme na to, aby se každý žák sám ohlížel za procesem učení, kterým právě prošel, aby závěrečné řešení zformuloval vlastními slovy. Uvědomí si při tom, co se během celé aktivity dověděl, co pochopil, a co nikoliv. Měl by zažít uspokojení nad tím, kam se posunul. Závěrečné přemýšlení by u něj mělo vzbudit zvědavost a nové otázky pro další učení.

Závěrečné shrnutí procesu učení pedagogem nebo jedním žákem neumožňuje každému žákovi udělat si ve vlastních myšlenkách, poznatcích a postojích pořádek, proto je nelze považovat za reflexi.

Naproti tomu reflexe završená společnou diskuzí pedagoga se žáky přinese důležitou zprávu oběma stranám. Pedagog má příležitost rozpoznat zónu nejbližšího vývoje žáků, což mu umožní na učební celek dobře navazovat dalšími činnostmi.

DOPORUČENÉ NÁSLEDNÉ AKTIVITY

Aktivita pro všechny žáky ze třídy

Po závěrečné reflexi každý žák vyhledá a pojmenuje jeden environmentální problém z místa svého bydliště. S využitím doporučených studijních textů a zdrojů písemně charakterizuje základní metody, jak se může jako občan zapojit do řešení tohoto problému (veřejné projednání, petice, referendum aj.). Své návrhy zdůvodní a podloží odpovídající legislativou.

Doporučený postup: Samostatné práce žáků mohou být vystaveny ve škole na nástěnce, představeny formou prezentace rodičům nebo spolužákům apod.

Aktivita pro žáky se zájmem o problematiku

Část žáků z jedné či více tříd v ročníku zorganizuje veřejné projednání environmentálního problému, který se týká školy, obce nebo regionu. Optimální je doba do jednoho měsíce od ukončení společného veřejného projednání.

EVALUACE

Způsoby hodnocení práce žáků

Pedagog by měl již v úvodu učebního celku žáky ujistit, že během celé aktivity vítá a očekává jejich otevřenost, názory, poznatky, kladení otázek a diskuzi. Nesprávné odpovědi nebude v debatách během celého učebního celku považovat za chybu, nebude je klasifikovat.

Na závěr motivační části je nutné žáky seznámit se způsoby hodnocení jejich práce v průběhu a na konci učebního celku a nastavit kritéria hodnocení.

Doporučujeme průběžné dílčí ústní hodnocení práce žáků pedagogem a sebehodnocení skupinové práce, dále závěrečné písemné sebehodnocení žáka doplněné písemným pedagogovým hodnocením, které oceňuje, co se žákovi dařilo, a navrhuje, jak příště postupovat lépe.

Zkoušení ani klasifikaci vědomostí nedoporučujeme. Pokud pedagog na známkování po ukončení učebního celku trvá, je vhodnější namísto klasické prověrky zvolit spíše test, který ověří základní porozumění problematice – žáci mohou například uspořádat do dvojic odborné termíny a jim odpovídající vysvětlující věty.

Způsob reflexe učebního celku volí každý pedagog podle vlastního uvážení.

Kritéria úspěšné práce pedagoga

Kritéria mohou být různá. Autorka učebního celku považuje za stěžejní tato:

- Většina žáků považuje veřejné projednání problémů za standardní způsob komunikace místní samosprávy s občany.
- Většina žáků má povědomí o legislativních nástrojích, které vstoupily v platnost po roce 1989, uvádějí do praxe principy občanské společnosti a umožňují občanům zapojit se do ochrany přírody a krajiny.
- Každý žák samostatně vyhledá a pojmenuje jeden environmentální problém z místa svého bydliště. S využitím doporučených studijních textů a zdrojů napíše základní kroky, jak se jako občan může zapojit do řešení problému (veřejné projednání, petice, referendum aj.). Své návrhy zdůvodní, podloží odpovídající legislativou.
- Alespoň pětina žáků konkrétní třídy následně společně zorganizuje jedno veřejné projednání environmentálního problému školy.

METODICKÉ POZNÁMKY

Učební celek vychází z třífázového **modelu učení E-U-R**, nedrží se ho striktně.

Evokace – žák si vybavuje své dosavadní znalosti a porozumění problému (prekoncept); získává vnitřní motivaci, potřebu zjistit nové informace pro nalezení řešení problému.

Uvědomění – žák vstřebává nové informace, které v této fázi přicházejí z vnějšího zdroje (text, výklad pedagoga nebo přizvaného experta aj.), a propojuje je s poznatky, jež si vybavil a utřídil při evokaci.

Reflexe – žák se ohlíží za procesem učení, kterým právě prošel, a formuluje si nový obraz problému (co teď o něm ví, co si potvrdil, co si opravil, jaké otázky zůstaly nezdopovězeny, čemu by se chtěl ještě naučit).

Metodika učebního celku je souborem informací a postupů – zprostředkovává pedagogům všech aprobací základních i středních škol základní vhled do uvedené problematiky. Jejím úskalím je stanovení přiměřených nároků na žáky konkrétního typu / stupně školy.

Učební celek lze využít bez větších změn pro vzdělávání žáků studijních oborů s maturitou. V případě gymnázií nebo maturitních oborů středních odborných škol lze u talentovaných žáků fázi uvědomění rozšířit o samostatné vyhledávání informací v doporučených zdrojích. Naopak pro žáky učebních oborů středních odborných učilišť doporučujeme texty zjednodušit přiměřeně jejich schopnostem.

Časová dotace se mění podle toho, jak náročnou variantu pedagog připraví.

Organizaci veřejných projednání lze mezipředmětově propojit s výukou ICT nebo výtvarné výchovy (například zhotovení pozvánek).

LITERATURA A INFORMAČNÍ ZDROJE

Scénář realizace obsahuje volné citace ze zdrojů, které jsou uvedeny níže. Pro zachování přehlednosti textů pro pedagogy i žáky nejsou striktně dodržena pravidla pro citace.

Pedagogy upozorňujeme, že legislativní normy ve scénáři veřejného projednání je třeba průběžně aktualizovat v souladu s platnými zákony a vyhláškami.

Ekologický právní servis – poradna. *Eps.cz* [online]. © 2005–2013 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://www.eps.cz/poradna>

Občanská společnost – návod k použití. *Ecn.cz* [online]. © 2003–2006 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz>

KOŠŤÁLOVÁ, H. a O. HAUSENBLAS. Co je E-U-R. In: *KritickeMysleni.cz* [online]. 23. 1. 2001 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: http://www.kritickemysleni.cz/klisty.php?co=klisty24_eur

PASTOREK, M. Facilitovat znamená usnadňovat. *Inkluze.cz* [online]. © 25. 5. 2011 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://www.inkluze.cz/clanek-393/facilitovatznamena-usnadnovat>

Wikipedie: *Otevřená encyklopedie: Ekologický právní servis* [online]. © 2013 [citováno 4. 12. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ekologick%C3%BDpr%C3%A1vn%C3%AD_servis&oldid=10926293

Wikipedie: *Otevřená encyklopedie: European Environmental Bureau* [online]. © 2013 [citováno 4. 12. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=European_Environmental_Bureau&oldid=9899122

Informační systém EIA. *Cenia.cz* [online]. © 2012 [cit. 2013-11-22]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr

Související zákony

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Novela stavebního zákona ze dne 19. září 2012, kterou se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů

Odkazy na důležité zákony lze dohledat např. na internetových stránkách Ekologického právního servisu nebo na portálu Občanská společnost – návod k použití.

PŘÍLOHA 1

ZNEPOKOJENÝ PAN KOUKOL – NEBO PANÍ KOUKOLOVÁ?

ÚVODNÍ SLOVO PEDAGOGA

Představte si, že jste členem zastupitelstva v obci Lhotka, jmenujete se pan Koukol / paní Koukolová.

Včera

Večer se konalo „pracovní“ (neveřejné) zasedání zastupitelstva obce. Starosta a místostarosta obce seznámili členy místní samosprávy s investičním záměrem soukromé osoby: na místě stávající malé myslivecké střelnice a na sousedním soukromém pozemku, za tímto účelem nedávno zakoupeným, zbudovat soukromou komerční střelnici, která bude za úplaty nabízet služby široké veřejnosti pro sportovní brokovou střelbu. Nositelem a budoucím realizátorem záměru je pan Nevrlý.

Informace o lokalitě, na níž by se měla soukromá komerční střelnice nacházet:

Malá střelnice s jediným zařízením, metačem asfaltových holubů, byla zbudována asi před padesáti lety členy místního mysliveckého sdružení na louce v těsné blízkosti obce Lhotka (necelých 300 metrů od bytové zástavby a také od budovy školy a školky). Asi dvakrát za rok zde trénují střelbu. Provozovatelem střelnice je Myslivecké sdružení Lhotka, které má parcelu v dlouhodobém pronájmu od obce. Střelnice není zanesena do katastru nemovitostí. Přes louku – dopadovou plochu střelnice – vede stezka do lesa ke studánce vzdálené od mateřské a základní školy pouhých 400 metrů; téměř denně tudý chodí děti z mateřské školy na procházku, žáci ze základní školy za hrou i výukou, příležitostně občané Lhotky na „promenády“, občas sem zavítají i turisté a cyklisté.

Při včerejším neveřejném zasedání všichni členové zastupitelstva vyjadřovali nesouhlas s výstavbou komerční střelnice, zvažovali, jak realizaci záměru zabránit.

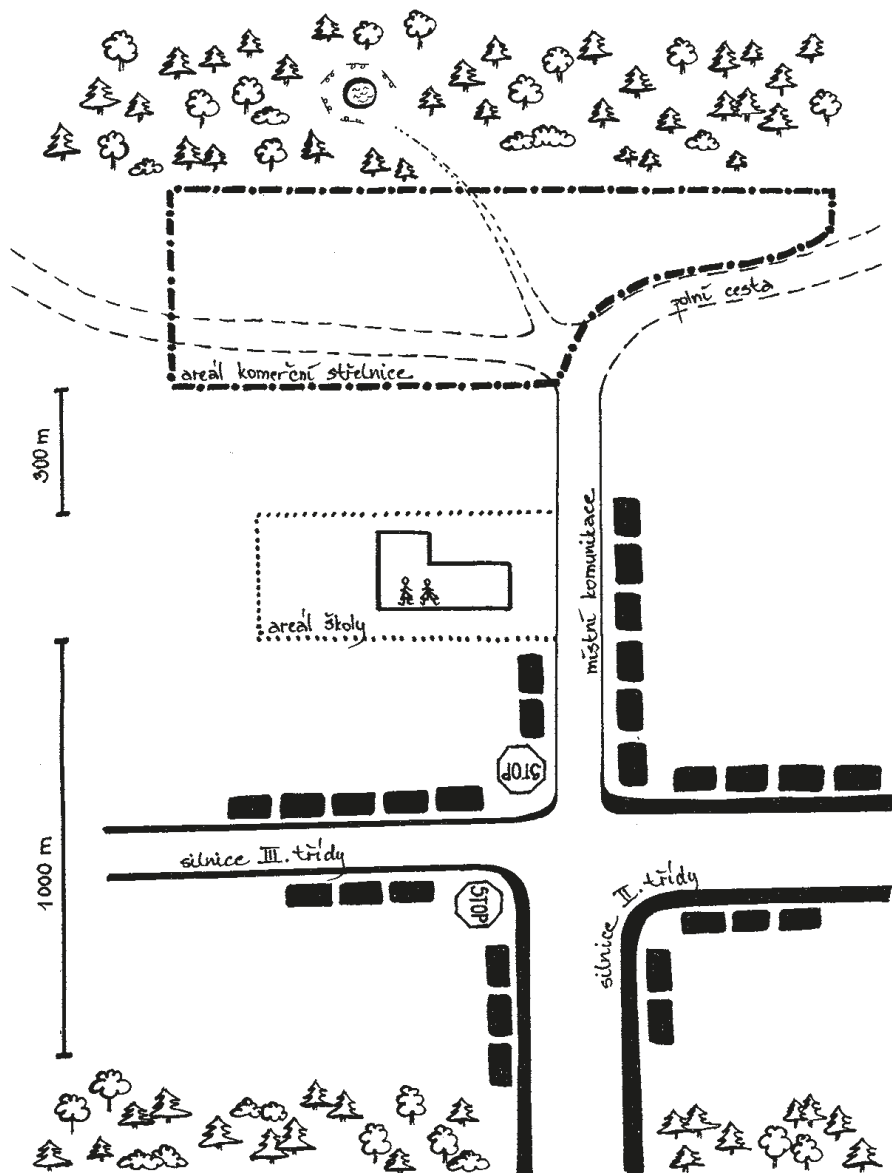
Den poté – dnes

Právě skončilo další, opět „pracovní“ (neveřejné) zasedání zastupitelstva obce. Na programu bylo setkání s investorem, který osobně představil svůj podnikatelský záměr. Ve stručnosti zněl takto: „Zbudujeme následující technická zařízení: trap, lovecké kolo, vysoká věž, zajíc na průseku. V případě zájmu veřejnosti budeme střelnici provozovat každý den, v pracovní dny pravděpodobně až v odpoledních hodinách.“

Na závěr zastupitelé hlasovali, zda na nejbližším veřejném zasedání zbudování komerční střelnice podpoří. Překvapivě – oproti stanovisku z předchozího dne – většina členů zastupitelstva obce souhlasila. Pouze jeden zastupitel se zdržel hlasování. A jen vy, pan Koukol / paní Koukolová jste hlasoval/a proti výstavbě střelnice.

Nerozumíte tomu, proč tak rychle většina zastupitelů změnila stanovisko. Hlavou vám běží film – začínáte si uvědomovat dopady provozu komerční střelnice na život v obci: omezení využití blízkého lesa a louky mateřskou a základní školou i veřejností, hluk v obci, prašnost v ulici před školou v důsledku dopravy zákazníků ke střelnici, místo spadá do pásma hygienické ochrany nedaleké přehrady aj. Pocit vzteku střídá pocit bezmoci. S řešením podobné situace nemáte žádnou zkušenost. Zvažujete, zda je šance současný stav zvrátit. Co dál? Jak postupovat?

PLÁN OBCE LHOTKA

PŘÍLOHA 3

PŘEMÝŠLEJME, JAK ZABRÁNIT PLÁNOVANÉ STAVBĚ

PRŮVODNÍ SLOVO PEDAGOGA

Představte si, že jste pan Koukol / paní Koukolová. Kladete si otázku: Jakými postupy může občan ovlivnit ne/povolení stavby, která by zhoršila životní prostředí v místě jeho bydliště?

Navrhňte kroky, kterými se pokusíte realizaci investičního záměru zastavit.

Postupovat budeme tímto způsobem:

Nejprve navrhne kroky každý sám za sebe, zapíše je na svůj papír.

Poté se rozdělíte do skupin (maximálně po šesti žácích). Na základě návrhů každého z vás se dohodnete na společném seznamu kroků, který zapíšete na flipový papír. Poté jedna ze skupin vyvěsí svůj papír na flipchart, seznámí ostatní s navrženým postupem a zdůvodní ho. Následuje společná diskuze. Představený přehled doplníte o náměty ostatních skupin.

Společnou diskusi můžeme zakončit bodováním sepsaných kroků, tedy výběrem priorit, na nichž se v daném okamžiku shodne většina. Lze to provést tak, že každý žák označí čárkou kroky, se kterými souhlasí. Stanovené priority nepovažujeme za správné a jediné možné řešení. Jedná se jen o návrh většiny.

K návrhům postupu se vrátíme na závěr, po ukončení celé aktivity.

VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ – KLÍČOVÝ NÁSTROJ ZAPOJENÍ OBČANŮ DO ROZHODOVÁNÍ

VÝKLAD PEDAGOGA

V naší společnosti dosud přežívají zakořeněné praktiky z období socialistického Československa. Hierarchický typ řízení – nadřízený sděluje, co se má dělat, a podřízený úkoly plní – se za čtyřicet let stal tradicí a zažitou zkušeností ve firmách, spolcích, dalších organizacích a také ve vztahu samosprávy a občanů. Jen málokdo měl po revoluci v roce 1989 zkušenost s jiným, demokratičtější způsobem projednávání věcí veřejných.

Veřejné schůze v obcích a městech tehdy probíhaly tak, že místní samospráva předem na svém pracovním (neveřejném) zasedání vše projednala a sama navrhla řešení, s kterým potom na veřejném zasedání občany pouze seznámila. Nehorázností hierarchického typu řízení obce byl fakt, že takto připravená rozhodnutí na veřejném zasedání místní samospráva nejprve odhlasovala a teprve potom nabídla občanům prostor k diskusi. Za čtyři desítky let této praxe se zablokovala spolupráce mezi místní samosprávou a občanem. Občan rezignoval – přestal se zajímat o věci veřejné. Odmítal se účastnit schůzí samospráv, protože jeho názor ve většině případů nic neovlivnil. Členové místních samospráv se alibisticky ohrazovali, že občané jsou apatičtí a nejeví o věci veřejné zájem, musejí tedy všechno řešit sami, bez komunikace s občany.

Po roce 1989 se hierarchický typ řízení společnosti zvolna – ale přece – mění na participativní. Participovat znamená podílet se, spolupracovat, účastnit se. Co to znamená v praxi? Co se tím mění ve vztahu místní samosprávy a občanů? Stát postupně mění, doplňuje předrevoluční legislativu, vytváří normy a nabízí občanům možnosti zapojit se do rozhodovacích procesů o věcech veřejných, včetně péče o kvalitu životního prostředí v obci a regionu. Občan může vyžadovat pro něj důležité informace nebo oficiálně sdělovat svůj názor na různé problémy týkající se veřejného života. Místní samosprávy i jiné orgány mají ze zákona povinnost s občanem jednat a jeho názorům naslouchat. Legislativně jsou ošetřeny i případy, kdy se samospráva musí názory občanů řídit, a kdy je může pouze vyslechnout a rozhodnout podle vlastního uvážení.

Nástroje demokratické společnosti, které počítají s aktivní účastí veřejnosti, s partnerským vyváženým vztahem místní samosprávy a občana, jsou doposud mnohými představiteli veřejné správy i občany považovány za neobvyklé. Některé místní samosprávy se těmito postupy stále cítí být ohroženy ve svých rozhodovacích pravomocích a mocenských pozicích.

Jedním z důvodů takového vnímání je fakt, že informace týkající se aktivního zapojování veřejnosti nejsou dostatečně známé ani dostupné ve snadno pochopitelné podobě. Proto nejsou pochopené ani přijaté a v praxi využívány.

Pokusíme se náš problém společně řešit demokratickou cestou v souladu s principy občanské společnosti. Nejprve nastudujeme, které postupy se osvědčily při řešení obdobných environmentálních problémů v praxi.

STUDIJNÍ TEXT PRO ŽÁKY CO JE A JAKÝ VÝZNAM MÁ VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

Veřejné projednání problému řízenou diskuzí je metoda vhodná k tomu, aby se různé zájmové skupiny podílely na řešení problému. Aby jen pasivně nečekaly, až to za ně vyřeší „někdo jiný“. Takový postup je předpokladem pro to, aby účastníci vzali závěry projednání za své a podíleli se i na následném řešení problémů, případně na realizaci nových vizí.

Veřejné projednání je metodou, která předpokládá:

- občanskou odvahu k veřejnému vyjádření vlastního názoru,
- přesvědčení o vlastním vlivu, o tom, že i my spoluurčujeme běh věcí a nejsme společností jen pasivně vláčeni,
- otevřenost vůči jiným názorům,
- schopnost nahlédnout problém z více stran,
- umění diskuze a přijímání přijatelných kompromisů.

Kdo svolává veřejné projednání?

Iniciátorem může být místní samospráva, nezisková organizace, občan, skupina občanů, dokonce i investor. Výhodou a pozitivním signálem pro veřejnost je, pokud se na organizaci veřejného projednání podílejí různé zájmové skupiny společně, například zastupitelstvo obce a nezisková organizace, zastupitelstvo obce a skupina občanů.

Jak mají iniciátoři postupovat při propagaci veřejného projednání?

- Ve společné diskuzi nejprve navrhnu seznam účastníků – hlavních aktérů veřejného projednání. Měla by to být pestrá paleta osob zastupujících různé názorové skupiny. Poté zváží a navrhnu termín, hodinu a místo konání. Osobně všechny osloví, pozvou na jednání.
- Neměli by podcenit propagaci veřejného projednání mezi občany. Každý občan z místa, kterého se problém dotýká, by se měl o veřejném projednání dovědět. Vhodným prostředkem je místní rozhlas, kabelová televize, letáčky, plakáty na vývěskách aj. Doporučuje se také poprosit o propagaci například místní prodavačku nebo kadeřnici.
- Zajistí facilitátora, vhodnou místnost a občerstvení.

Kdo je facilitátor, o co usiluje během jednání?

- Facilitátor je odborník na moderování diskuze, který usnadňuje cestu k cíli/řešení problému. Řídí jednání a usiluje o jeho nekonfliktní průběh.
- Snaží se dodržet pravidla setkání, dohodnutý program, stanovený čas.
- Pomáhá účastníkům jednání uchovat si neustálý nadhled nad jednotlivostmi, udržuje v povědomí společný cíl setkání.

Může veřejné projednání facilitovat kdokoliv?

- V žádném případě! Projednání může kvalitně řídit pouze osoba proškolená.

- Facilitátor nesmí zaujímat k vysloveným názorům žádná stanoviska. Proto nemůže diskuzi vést a zároveň být jejím účastníkem.
- Doporučuje se, aby facilitoval člověk odjinud, který nezná účastníky veřejného projednání. Předchází se tím vyhrocení konfliktů se sousedy apod.

Jak vypadá veřejné projednání pod vedením facilitátora?

- Sejde se skupina občanů, kteří chtějí řešit určitý problém.
- Facilitátor zahájí jednání – navrhne základní pravidla a postupy, kterými bude skupinu směřovat k rozhodnutí, a stanoví cíl, k němuž skupina chce dospět. Je nutné, aby přítomní se vším souhlasili.
- Poté facilitátor vede diskuzi. Musí neustále zajišťovat, aby přítomní neodbíhali od tématu, aby měli na paměti, čeho chtějí dosáhnout. A zjišťovat, jestli mají všechny dostupné informace, nebo je třeba něco objasnit.
- Na závěr facilitátor vybídne skupinu, aby vybrala nejlepší možnosti řešení, a shrne vše, na čem se dohodla. Zajistí, aby bylo všem zřejmé, kdo je za co zodpovědný. Dále vyzve přítomné, aby veřejné projednání zhodnotili. (Například aby sdělili, co bylo příjemné, a co naopak nepříjemné.)

POPIS ROLÍ A DOPORUČENÉ OTÁZKY PRO VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

ROLE 1 – INVESTOR

Úvodní slovo

Plánujeme následující vybavení střelnice: trap, lovecké kolo, vysoká věž, zajíc na průseku. Střelnice bude v provozu každý den podle zájmu veřejnosti, provozní dobu přizpůsobíme poptávce, určitě bude otevřeno o víkendech a ve všední dny v odpoledních hodinách. Na hluk si zvyknete, za krátký čas střelbu nebudete vnímat.

Charakteristika postavy

Mírně arogantní pán, do podnikatelského záměru jde pravděpodobně s podporou „skrytých“ investorů. Být vlastníkem a provozovatelem je pro něj velmi lákavý cíl, kariéerní meta, drobné podvůdky jsou tak trochu jeho hobby.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Jak zajistíte, aby střelba nerušila školu a školku?

Střelbu ve všedních dnech posuneme do doby, kdy budou děti ve školce po spaní.

- Jak zajistíte bezpečnost školních dětí?

Zvýšený provoz před školou a školkou zvládneme. Jinde jsou školky a školy také u silnice a děcka to zvládají, pro bezpečnost namalujeme před školu na cestu přechod.

- Mnoho dětí trpí alergiemi – jak zabráníte zvýšené prašnosti?

Prosím Vás, co máte pořád s tím prachem, dnes se práší všude!

ROLE 2 – STAROSTA OBCE LHOTKA

Úvodní slovo

Předběžné stanovisko většiny členů zastupitelstva obce k podnikatelskému záměru je toto: „Stavbu podpoříme, neboť tato aktivita zviditelní obec, zvýší obrat v obchodě i v hospodě.“

Charakteristika postavy

Starosta je „rád starostou“ a ještě dlouho by chtěl starostou zůstat. Není příznivcem veřejných diskuzí, nerad sděluje veřejně svůj názor. Proto se do debaty příliš nezapojuje.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

Starostovi kladou účastníci otázky podle vlastního uvážení. Není-li tázán, mlčí. Pokud je dotazován přímo, odpovědi jsou krátké, vyhýbavé, nechce jít do sporu, s nikým si to nechce „rozházet“.

ROLE 3 – MÍSTOSTAROSTA OBCE LHOTKA, ZÁROVEŇ PŘEDSEDA MYSLIVECKÉHO SDRUŽENÍ A SPRÁVCE SOUČASNÉ STŘELNICE

Úvodní slovo

Jsem předsedou myslivecké společnosti Lhotka, řadu let správcem areálu střelnice. Střelnici pro myslivce postavili naši taťkové, střílí se tam už 50 let. Střelba je dnes zába-
va, hodně lidí si kupuje zbraně. Tak proč ne?

Charakteristika postavy

Střelnice a její správa i předsednictví v mysliveckém sdružení je pro něj velkou sebe-
realizací. Zachování alespoň stávající střelnice a správcování je pro něj prioritou. Zdá
se, že jít do sporu s investorem komerční střelnice se mu moc nehodí, mají společného
zaměstnavatele.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Uvědomujete si, že les pod střelnicí, studánka a nedaleké ohniště jsou místem,
které odjakživa slouží dětem z mateřské školy k vycházkám, žákům školy i k výuce,
turistům a občanům k rekreaci?

*Les pod střelnicí se studánkou přece není jediným místem, kam si mohou děti chodit
hrát. Školka může chodit do lesa na druhé straně dědiny! (Poznámka autorky: Les na
druhé straně vesnice se nachází v mnohem větší vzdálenosti od budovy mateřské školy,
přístup je možný pouze přes rušnou křižovatku!)*

ROLE 4 – ZÁSTUPCE OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ VERŠTAT

Úvodní slovo

Na základě **Zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí mají občané právo se dovědět, co bude stavba – realizace podnikatelského záměru v těsné blízkosti obce – znamenat pro život obce.** Proto naše občanské sdružení iniciovalo tento kulatý stůl.

Žijeme v demokratickém státě! **Dříve než se zastupitelstvo obce rozhodne výstavbu střelnice podpořit, mělo by se zajímat o názory odborníků i občanů.** Veřejné projednání nabízí všem zájmovým skupinám prostor k vyslovení vlastního názoru na řešení problému; pro zastupitelstvo obce je příležitostí k získání povědomí o veřejném mínění. Veřejné projednání nikterak neomezuje pravomoci zastupitelstva, kterému samozřejmě zůstává závěrečné rozhodné slovo pro podporu, či zamítnutí výstavby střelnice.

Občanské sdružení Verštat se zamýšlenou stavbou **nesouhlasí zejména z těchto důvodů:** Komerční střelnice ovlivní život v obci na několik desítek dalších let! Louka – plocha zamýšlené komerční střelnice – a přístupová cesta umožňuje žákům nedaleké školy a školky (obě jsou odtud asi 400 m) rychlý a bezpečný přístup do lesa, ke studánce a k veřejnému ohništi. Jiná stejně rychlá a bezpečná alternativa neexistuje. Cesta tudy vede více než 100 let, mateřská škola je využívá k vycházkám, škola k terénní výuce, místo navštěvují i rodiče s dětmi a turisté. Lokalita dlouhodobě slouží jako rekreační i poznávací zázemí pro veřejnost, turisty, ale především pro děti. Předpokládáme, že provoz komerční střelnice by tyto aktivity omezil nebo úplně znemožnil. Navíc spad střelného odpadu s obsahem olova by ohrožoval zdraví dětí.

Parcela pro výstavbu zamýšlené střelnice se nachází v ochranném pásmu přehrady Blatnice, vodního zdroje určeného k hromadnému zásobování pitnou a užitkovou vodou.

Charakteristika postavy

Zástupce sdružení před několika lety inicioval založení občanského sdružení Verštat zaměřeného na mimoškolní výchovu dětí a mládeže a ochranu přírody a krajiny, je předsedou sdružení. Občanské sdružení Verštat působí v širším regionu, nad rámec obce Lhotka. Členové mj. pečují o jednu přírodní rezervaci, jednu přírodní památku, celkem o čtyři hektary luk s výskytem ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- No a co vy, ochránci přírody, na to? To je zákonů, ekologie jsou plné školy, a dokonce si stejně každý dělá, co se mu líbí!

Les na druhé straně obce je od školy vzdálený téměř kilometr, navíc děti by musely přecházet nebezpečnou křižovatkou, kde dochází velmi často k nehodám. Zájemcům můžeme předložit statistiku dopravních nehod z posledních dvou let.

Navrhujeme, aby před schválením výstavby komerční střelnice byla provedena rozptylová a akustická zkouška. Je prokázáno, že kachna, pokud nevyloučí z těla jeden olovený

brok do 14 dnů, uhyne.

- Co všechno je v nábojích, kterými se bude střílet? Jaký odpad bude na střelnici zůstat? A kolik toho „spadu“ bude?

Po konzultaci s odborníkem v prodejně střeliva odhadujeme, že za 1 rok spadne na travnatou plochu a do blízkého lesa cca 1, 5 tuny nábojů. Zájemcům můžeme doložit i naše výpočty.

Statistika předpokládaného střelného odpadu za 1 rok na komerční střelnici při používání nejmenších brokových nábojů (jejich hmotnost se obvykle pohybuje v rozmezí 24–34 g):

1 osoba vystřelí za 1 den 30 nábojů:

$$30 \text{ ran} \times 24 \text{ g} = 720 \text{ g odpadu}$$

60 střelců za 1 týden:

$$60 \text{ osob} \times 720 \text{ g} = 43\,200 \text{ g} = 43 \text{ kg odpadu}$$

provoz střelnice 8 měsíců

v roce (32 týdnů):

$$32 \text{ týdnů} \times 43 \text{ kg} = 1376 \text{ kg} = \\ = 1,376 \text{ t odpadu}$$

ROLE 5 – ŘEDITEL ZÁKLADNÍ ŠKOLY LHOTKA

Úvodní slovo

Žáci pásmem změřili vzdálenost komerční střelnice od školy. Zjistili, že vzdálenost od areálu školy, včetně školního hřiště a mateřské školy, je 260 metrů. Střelnice bude za určitých okolností, zejména při selhání lidského faktoru, ohrožovat bezpečnost dětí. Podle informací, které jsme získali v prodejně střeliva, brokové zbraně mají dostřel ze střelnice až do areálu školního hřiště. Hluk bude rušit výuku ve škole i školce a také odpolední klid předškoláků.

Charakteristika postavy

Ředitel nemá rád konflikty, je umírněný. Musí však dbát na bezpečný provoz školy a kvalitní výuku, proto se uváženě zapojuje do diskuze a hájí zájmy dětí. Je si však vědom, že problém musí řešit zastupitelstvo obce a občané.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Předpokládáte, že škola bude dobře fungovat v sousedství komerční střelnice?
V případě, že střelnice ohrozí bezpečnost dětí a kvalitu výuky, pak hrozí, že rodiče začnou dávat děti do jiné školy. Střelnice může ohrozit existenci školy.
- Víte o jiném místě v lese vhodném pro terénní výuku a hry školních dětí?
Nikoliv, střelnice uzavře přístup do blízkého lesa. Cesta do lesa na druhém konci vesnice vede přes rušnou křižovatku, navíc trvá mnohem déle. Děti by zcela jistě nemohly trávit v přírodě tolik času jako doposud.

ROLE 6 – ZÁSTUPCE STAVEBNÍHO ÚŘADU

Úvodní slovo

Každá stavba může být realizována pouze za předpokladu, že pro ni byla vydána nezbytná povolení. Těm předchází **správní řízení**, která se řídí **Stavební zákonem** (novelou stavebního zákona ze dne 19. září 2012, kterou se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu).

Charakteristika postavy

Zástupce stavebního úřadu je velmi zdrženlivý. Věcně a stručně a bez emocí odpovídá na položené otázky. Zaujímá čistě úřednický postoj – zbudování komerční střelnice musí splnit zákonné předpisy!

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Co si máme představit pod správním řízením?

*Během správního řízení musí příslušný správní orgán (stavební úřad) zvážit, zda investiční záměr neohrozí zdraví lidí, jejich majetek nebo životní prostředí, současně je povinen posoudit všechny vznesené připomínky. Teprve pak může stavbu povolit. Nejčastějším typem správního řízení je právě **územní řízení a stavební řízení**.*

- Stejně nic nezmůžeme, střelnici jistě postaví i bez povolení! Stane se něco, když ji postaví bez povolení?

Pokud je stavba realizována bez potřebného povolení (územního rozhodnutí či souhlasu a stavebního povolení či ohlášení), jedná se o tzv. „černou stavbu“ a stavební úřad je povinen podle platného stavebního zákona zahájit řízení o odstranění stavby.

- Není dnešní jednání zbytečné, není v této chvíli na zastavení výstavby střelnice pozdě?

Pozdě není, protože doposud nebylo vydáno územní rozhodnutí. Opakuji, navržený investiční záměr může být schválen teprve vydáním územního rozhodnutí, kterému předchází územní řízení.

- Je nějaká naděje, že stavební úřad stavbu střelnice nepovolí?

Samozřejmě. Pokud v průběhu územního řízení zjistí, že záměr žadatele není v souladu s územním plánem a s dalšími požadavky stavebního zákona, žádost o vydání územního rozhodnutí bude zamítnuta.

- Kdo může ovlivnit průběh a závěr územního řízení? Kdo se ho účastní?

V územním řízení můžeme rozlišit dva typy účastníků. Zaprvé jde o do jisté míry „privilegované“ účastníky, těmi jsou žadatel a obec, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn. Vedle toho jsou účastníky územního řízení tzv. osoby dotčené, například:

- vlastník pozemku nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn,

- osoby, které vlastní sousední pozemky či stavby na nich,
 - osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis (např. občanská sdružení),
 - obec, jejíž stanovisko má v územním řízení velkou váhu.
- To chcete říct, že každé občanské sdružení může vznášet připomínky, ovlivňovat povolení, či nepovolení stavby? Hasiči, zahrádkáři, myslivci? No to je nehorázné! *Ne každé občanské sdružení. Je to složitější. Územního a stavebního řízení se mohou účastnit (na základě § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny) pouze občanská sdružení, která mají ve svých stanovách jako hlavní cíl činnosti uvedenou ochranu přírody a krajiny. Ta mají právo účastnit se těch správních řízení, v nichž může být právě ochrana přírody a krajiny dotčena či ohrožena. Jsou oprávněna u příslušných orgánů státní správy požadovat, aby byla předem informována o všech takových zahajovaných správních řízeních. Konkrétní občanské sdružení je oprávněno účastnit se správního řízení, pokud svou účast písemně oznámí do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno – v tomto případě má postavení účastníka řízení.*

- A jak zjistí běžný občan, že bylo zahájeno územní řízení o střelnici? Třeba já? *Zahájení územního řízení oznamuje stavební úřad jednak veřejnou vyhláškou, jednak „privilegovaným“ účastníkům řízení (žadatelé a obci) a dotčeným orgánům jednotlivě. Součástí územního řízení musí být také veřejné ústní jednání, které úřad oznámí nejméně 15 dnů předem – toho se může kdokoliv zúčastnit a uplatnit zde připomínku.*

Vedle toho musí žadatel o územní rozhodnutí cedulí s informacemi o záměru označit pozemek, na němž se má záměr uskutečnit, a to bezodkladně po nařízení ústního jednání. V případě, že svou povinnost nesplní, nařídí stavební úřad opakování ústního jednání.

- Co se stane, když se dotčené osoby ve správním řízení nebudou schopny domluvit na kompromisním řešení?

Máte pravdu, najít kompromis bývá někdy velmi problematické. Lze očekávat, že v případě střelnice bude občanské sdružení hájit přírodu a veřejný zájem, obec zájmy občanů a investor komerční zájem. Pokud nedojde mezi účastníky řízení k dohodě, rozhodne o vydání povolení stavební úřad (v souladu s platnými předpisy).

- Komu bude doručeno územní rozhodnutí? *Územní rozhodnutí se doručuje stejným osobám, jako se doručuje oznámení o zahájení řízení.*

- Tvrdíte, že **stavba musí být v souladu s územním plánem**. Předpokládám, že pozměnit územní plán tak, aby nebyl v rozporu se zamýšlenou výstavbou střelnice, není velký problém...

Územní plánování je proces, při kterém se závazně určuje způsob využití území, a to na úrovni obcí – pak se jedná o územní plány; krajů – pak jde o Zásady územního rozvoje;

celé republiky – pak jde o Politiku územního rozvoje.

V rámci územního plánování se tedy určuje, na kterých pozemcích má v budoucnu být škola, kde bude vystavěna průmyslová zóna, jakým směrem se bude rozšiřovat zástavba rodinných domů v obci nebo kudy povede silnice či obchvat. Na daném pozemku už nelze realizovat jiný druh stavby (například na pozemcích pro školství nelze postavit průmyslovou zónu). Územní rozhodnutí musí být v souladu s územním plánem, se Zásadami územního rozvoje i s Politikou územního rozvoje.

Změnit územní plán není snadné, ani rychlé, jeho návrhy i změny musí být též veřejně projednány.

ROLE 7 – MAJITEL LESA BLÍZKO STŘELNICE

Úvodní slovo

Broky doletí při střelbě až do lesa. Proč bych měl nechat poškodit svoje porosty a znehodnotit dřevo? Se stavbou střelnice nemohu souhlasit!

Charakteristika postavy

Majitel lesa nemá žádnou vazbu na investora ani obec. Rezolutně hájí svůj osobní zájem majitele lesa. Sympatizuje s občanským sdružením Verštat.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Rád bych se zeptal správce lesa, jak se zachová, bude-li střelnice uvedena do provozu. Střelba způsobí jistě značné ztráty na hospodářských výnosech.
Bude-li komerční střelnice v provozu, hodlám požadovat náhradu způsobené škody.

ROLE 8 – ZÁSTUPCE ODBORU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Úvodní slovo

Je velmi pravděpodobné, že **stavba střelnice podléhá** podle Zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí **procesu EIA** (Environmental Impact Assessment), jehož součástí je posouzení vlivu stavby na živočichy a rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky. Bude-li náš odbor vyzván, zpracujeme část podkladů.

Charakteristika postavy

Zástupce odboru životního prostředí jedná z pozice úředníka. Zdá se, že s nikým ze zúčastněných nebyl doposud v kontaktu. K nikomu ze zúčastněných nemá závazky.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Kdo proces EIA zpracovává? Závěry prý nejsou pro stavební úřad závazné – je to tak?

Proces EIA komplexně zpracovává příslušný krajský úřad. Orgán ochrany přírody (krajský odbor životního prostředí) vyzve autorizovanou osobu ke zpracování odborného posudku.

Závěry procesu EIA slouží jako podklad pro doporučení orgánu ochrany přírody k povolení stavby, případně ke stanovení omezujících podmínek. Stanovisko EIA tedy skutečně není pro stavební úřad závazné, pouze doporučující. Ve většině případů úřady stanovisko EIA při následných povolovacích řízeních (územní, stavební) respektují. Pokud dokážou svůj postoj zdůvodnit, mohou úřady povolit i realizaci záměru, který získal v procesu EIA negativní stanovisko, v praxi k tomu naštěstí dochází jen zcela výjimečně. Tato situace je stejná v ostatních státech Evropské unie.

- Můžu se i já zapojit do procesu EIA? Pokud ano, jak a kdy?

Proces EIA má několik fází, ke každé je možné se vyjádřit. Vyjádření nemá pro úřad závaznou povahu, nicméně doporučuji vám toto právo využít. Písemné vyjádření je možné podávat k oznámení záměru, k dokumentaci a k posudku. Může je podat každý, a to vždy ve stanovené lhůtě od zveřejnění. Správní orgán, který vede proces EIA, je povinen všechny tyto dokumenty zveřejnit současně třemi způsoby (§ 16 zákona č. 100/2001 Sb.):

- na úředních deskách dotčených územních samosprávných celků,
- na internetu,
- ještě nejméně jedním způsobem v dotčeném území obvyklým – například v místním tisku, rozhlase apod.).

Pokud tedy očekáváte zahájení procesu EIA, doporučujeme sledovat úřední desky a webovou stránku Informačního systému EIA (http://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr). Nejsou-li dodržena pravidla pro zveřejnění dokumentů (současně!), můžete se odvolat – zpochybnit průběh procesu EIA. Toto platí též u jiných správních řízeních.

Na základě všech projednání a k nim uplatněných vyjádření vydá pak příslušný úřad „stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí“ (stanovisko EIA). Na okraj lze uvést, že pokud občanské sdružení podá vyjádření v jedné z fází EIA a úřad jej zahrne do svého stanoviska, stává se sdružení ze zákona účastníkem navazujícího řízení, ledaže by orgán, který ho vede, rozhodl, že v tomto řízení nemohou být dotčeny zájmy, které sdružení hájí.

- *Ohrozí stavba komerční střelnice kvalitu životního prostředí v naší obci? Co může zásadně negativně ovlivnit?*

Je zřejmé, že nedojde k ovlivnění zvláště chráněných území, k přímému zásahu do populace zvláště chráněného druhu ani k zásahu do přírodního parku či evropsky významné lokality.

Pravděpodobně dojde k ovlivnění významných krajinných prvků určených zákonem: lesy, vodní toky, údolní nivy, jejich míru a případná opatření ale stanoví až odborný posudek.

Stávající ekosystém lokality bude pravděpodobně citelně ovlivněn v době tvarování terénu a tyto práce bude třeba provádět v období vegetačního klidu. Dále je třeba postupovat s ohledem živočichy žijící v této lokalitě, tedy pečlivě zvolit období provádění příslušných prací tak, aby nebylo zasaženo do přirozeného vývoje nějakého druhu například zpožděním doby výstavby.

Dojde k dotčení zemědělské půdy, proto musí být vyžádáno stanovisko orgánu ochrany zemědělského půdního fondu.

Zvýší se hluková zátěž okolí, je třeba zajistit šetření podle hygienických předpisů.

Zvýší se prachové znečištění ovzduší, proto je žádoucí provést šetření podle zákona o ovzduší.

Z dokumentace není jasné, jak a kam bude odváděna dešťová voda z objektů střelnice. Lokalita se nachází v pásnu hygienické ochrany přehrady – zdroje pitné vody.

ROLE 9 – STUDENT PRÁVNICKÉ FAKULTY

Úvodní slovo

Jsem zde pouze jako nestranný účastník. Problém se mi jeví jako velmi kontroverzní s ohledem na různé zájmové skupiny a dopad komerční střelnice na životní prostředí obce. V průběhu diskuze se pokusím objasnit sporné body, doporučit postupy v souladu s právními normami. Budete-li mít o mých studentských odpovědích pochybnosti, pak vám doporučuji obrátit se na **Ekologický právní servis (EPS)**, který poskytuje občanům bezplatnou právní pomoc. K dnešnímu dni můžete na adrese www.eps.cz/poradna najít téměř pět set právních rad a odpovědí. Zájemcům mohu poskytnout kontakt a podrobnější informace.

EPS je nevládní, nezisková a nepolitická organizace právníků snažící se hájit práva občanů a životního prostředí právní cestou. EPS je jedním z českých členů European Environmental Bureau (federace více než 140 občanských organizací pro ochranu životního prostředí působících ve všech členských státech Evropské unie i v několika dalších zemích Evropy). EPS existuje od roku 1995. Sídlí v Brně.

Charakteristika postavy

Student právnické fakulty reprezentuje legislativu, zákon. V každém okamžiku zachovává nadhled, argumentuje s chladnou hlavou, věcně a bez emocí. Dává všem bez rozdílu najevo, že i občanům Lhotky může být k dispozici EPS – organizace, která právní cestou hájí práva občanů a životního prostředí.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

- Vysvětlíte mi, jak je možné, aby se tak vážná věc jako stavba komerční střelnice u naší obce projednávala jen na pracovním zasedání zastupitelstva obce?

Podle zákona o obcích jsou všechna jednání zastupitelstva obce veřejná. Ze zákona tedy není možné, aby se stavba střelnice schválila na pracovním zasedání. Rozhodnutí musí být vždy projednáno na veřejném zasedání.

- Pokud zastupitelstvo obce chce záměr podpořit, může hlasování provést „potichu, nějak nenápadně“, aby se o něm občané vůbec nedověděli?

Občané mají možnost se o záměru dovědět včas. Musejí sledovat veřejnou vývěsku. Obec musí informace o záměru vyvěsit v okamžiku, kdy je zahájeno územní řízení.

- Pokud se zastupitelstvo na veřejném zasedání rozhodne v územním řízení s výstavbou komerční střelnice souhlasit, mají občané ještě nějakou šanci schválení stavby zastavit? Jak můžeme zastupitele přimět, aby jednali podle mínění občanů?

Petiční právo je jednou ze záruk zákonnosti ve veřejné správě a je zaručeno každému – podle článku 18 Listiny základních práv a svobod. Na jeho základě se občané mohou obracet na státní orgány a orgány územní samosprávy a sdělit jim svou „vůli“, svůj názor, své požadavky. Podmínkou stanovenou v Listině je, aby petice nezasahovala do nezávislosti soudů a nevyžývala k porušování základních práv a svobod. Na čl. 18 Lis-

tiny navazuje zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, který blíže stanovuje podmínky výkonu petičního práva.

Právě **petice** slouží orgánům státu či územní samosprávy k tomu, aby se seznámily s tím, co občané chtějí a jaké je veřejné mínění. Státní orgány nebo orgány územní samosprávy jsou povinny petici přijmout, posoudit její obsah a písemně na ni do 30 dnů odpovědět. Nemají ovšem povinnost žádosti či návrhu v petici vyhovět. Petice tak působí především politicky, vytváří pro orgány důležitou zpětnou vazbu a zprostředkovává jim kontakt s občany. Petiční právo upravuje Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, ze dne 27. března 1990.

- Kdo může sepsat petici a jak má vypadat?

S peticí se může na orgány státu nebo územní samosprávy obrátit buď jednotlivý občan, nebo mohou občané sestavit petiční výbor a vybrat jednu osobu starší 18 let, která je bude zastupovat ve styku s orgány. Petiční výbor ovšem není samostatnou právnickou osobou.

Petice musí obsahovat:

- požadavek (žádost, návrh, stížnost – text petice),
- informace o tom, kdo petici sestavil,
- petiční výbor – jména, příjmení a bydliště autora petice nebo všech členů petičního výboru (v tom případě také jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy výboru v této věci zastupovat),
- v případě, že petici podává nevládní organizace, pak uvede název, sídlo, IČO a jméno, příjmení a bydliště osoby oprávněné za organizaci jednat,
- petice by měla obsahovat adresáta.

Podpisové archy musejí obsahovat:

- jméno, příjmení a bydliště podepisujícího se občana a jeho podpis (vlastnoruční podpis lze nahradit zaručeným elektronickým podpisem podle zákona č. 227/2000 Sb., jak potvrzuje též Veřejný ochránce práv (str. 124 v manuálu Práva občanů obce),
- pokud není součástí petičního archu text petice, pak musí každý arch obsahovat označení, ze kterého je zřejmé, jaká petice má být podpisy podpořena, a musí být umožněno se s textem petice seznámit,
- pokud není součástí petičního archu text petice, pak jméno, příjmení a bydliště toho, kdo petici sestavil, nebo jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru v této věci zastupovat, nebo jméno, příjmení a bydliště osoby oprávněné jednat za občanské sdružení, které petici sestavilo.

- A co když bude zastupitelstvo navzdory petici se záměrem souhlasit? Existuje nástroj, kterým by občané mohli přimět zastupitelstvo obce, aby respektovalo jejich názor?

*Pro zastupitelstvo města a orgány obce je závazné **rozhodnutí v místním referendu**, pokud jsou splněny tyto podmínky: referenda se zúčastní alespoň 35 % oprávněných občanů, pro rozhodnutí hlasuje nadpoloviční většina zúčastněných, která odpovídá minimálně 25 % oprávněných občanů.*

Návrh na konání referenda mohou podat nejméně 3 osoby oprávněné volit do zastupitelstva obce – ty utvoří přípravný výbor. Musejí být pod návrhem vlastnoručně podepsány. Návrh nemůže podat právnická osoba, tedy např. nějaké občanské sdružení jako celek, ani nikdo jiný.

Referendum může být rovněž vyhlášeno z iniciativy zastupitelstva obce. V takovém případě není nutné shromažďovat podpisy.

To vše stanoví Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu.

ROLE 10 – ZÁSTUPCE SPÁDOVÝCH OBCÍ ŠKOLY

Úvodní slovo

Jsem starostou v Rudné. Zastupuji zde spádové obce Základní školy Lhotka: Kamenici, Bystřici, Kopaniny a Rudnou. Naším zájmem je, aby děti navštěvovaly školu v klidném, zdravém a bezpečném prostředí. Vyslechnu si názory přítomných odborníků, v závěru zaujmu k problematice stanovisko.

Charakteristika postavy

Starosta ze sousední obce je vyrovnaný. Trpělivě si vyslechne odborníky a celý průběh veřejné diskuze. Je rozhodnutý, že pokud střelnice bude ohrožovat životní prostředí, a tím i zdraví dětí, sdělí na závěr – opravdu až ve svém závěrečném slovu (!) – zásadní argument.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

Zástupci spádových obcí kladou účastníci otázky podle vlastního uvážení.

Následující argument nesdělujte dříve než v závěrečné diskuzi! Je natolik zásadní, že by mohl další diskuzi zastavit: *Pokud bude stavba střelnice zrealizována, všechny sousední obce, tedy spádové obce Základní školy Lhotka, doporučí rodičům, aby jejich děti navštěvovaly jinou blízkou školu.*

ROLE 11 – PŘÍSEDÍCI OBČANÉ A OSTATNÍ ČLENOVÉ ZASTUPITELSTVA OBCE

Úvodní slovo

Občan úvodní slovo nedostane, musí vyčkat do druhé fáze diskuze.

Charakteristika postavy

Občan přišel, protože na ulici či v hospodě zaslechl protichůdné informace, argumenty pro i proti stavbě střešnice. Chce se dovědět co nejvíce informací. Proto je netrpělivý, pořád se hlásí o slovo. Ptá se na všechno, co ho zajímá, někdy je až dotěrný, protivný. Facilitátor ho občas musí napomenout za neukázněnost – nečeká na přidělení slova, má tendenci hádat se, překřikovat ostatní.

Argumenty do diskuze – doporučené otázky a odpovědi

Kvalitu diskuze posílí odpovědi na doporučené otázky, proto se občan ptá co možná nejvíce.

Nic nebrání tomu, aby kladl také jiné otázky, jsou naopak vítány.

DOPORUČENÉ OTÁZKY PRO VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

KOMENTÁŘ PRO ÚČASTNÍKY VEŘEJNÉHO PROJEDNÁNÍ

Obdrželi jste seznam otázek, které doporučujeme položit hlavním aktérům veřejného projednání. Může je klást kdokoliv. Vítány jsou průběžně i jiné, vlastní otázky.

OTÁZKY PRO INVESTORA (ROLE 1)

- Jak zajistíte, aby střelba nerušila školu a školku?
- Jak zajistíte bezpečnost školních dětí?
- Mnoho dětí trpí alergiemi – jak zabráníte zvýšené prašnosti?

OTÁZKY PRO STAROSTU OBCE LHOTKA (ROLE 2)

- Otázky můžete klást podle vlastního uvážení.

OTÁZKY PRO MÍSTOSTAROSTU OBCE LHOTKA, ZÁROVEŇ PŘEDSEDU MYSLIVECKÉHO SDRUŽENÍ A SPRÁVCE SOUČASNÉ STŘELNICE (ROLE 3)

- Uvědomujete si, že les pod střelnicí, studánka a nedaleké ohniště jsou místem, které odjakživa slouží dětem z mateřské školy k vycházkám, žákům školy i k výuce, turistům a občanům k rekreaci?

OTÁZKY PRO ZÁSTUPCE OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ VERŠTAT (ROLE 4)

- No a co vy, ochránci přírody, na to? To je zákonů, ekologie jsou plné školy, a nakonec si stejně každý dělá, co se mu líbí!
- Co všechno je v nábojích, kterými se bude střílet? Jaký odpad bude na střelnici zůstat? A kolik toho „spadu“ bude?

OTÁZKY PRO ŘEDITELÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY LHOTKA (ROLE 5)

- Předpokládáte, že škola bude dobře fungovat v sousedství komerční střelnice?
- Víte o jiném místě v lese vhodném pro terénní výuku a hry školních dětí?

OTÁZKY PRO ZÁSTUPCE STAVEBNÍHO ÚŘADU (ROLE 6)

- Co si máme představit pod správním řízením?
- Stejně nic nezmůžeme, střelnici jistě postaví i bez povolení! Stane se něco, když ji postaví bez povolení?
- Není dnešní jednání zbytečné, není už na zastavení výstavby střelnice pozdě?
- Je nějaká naděje, že stavební úřad stavbu střelnice nepovolí?

- Kdo může ovlivnit průběh a závěr územního řízení? Kdo se ho účastní?
- To chcete říct, že každé občanské sdružení může vznášet připomínky, ovlivňovat povolení, či nepovolení stavby? Hasiči, zahrádkáři, myslivci? No to je nehorázné!
- A jak zjistí běžný občan, že bylo zahájeno územní řízení o střelnici? Třeba já?
- Co se stane, když se dotčené osoby ve správním řízení nebudou schopny domluvit na kompromisním řešení?
- Komu bude doručeno územní rozhodnutí?
- Tvrdíte, že **stavba musí být v souladu s územním plánem**. Předpokládám, že pozměnit územní plán tak, aby nebyl v rozporu se zamýšlenou výstavbou střelnice, není velký problém...

OTÁZKY PRO MAJITELE LESA NACHÁZEJÍCÍHO SE U STŘELNICE (ROLE 7)

- Rád bych se zeptal správce lesa, jak se zachová, bude-li střelnice uvedena do provozu. Střelba způsobí jistě značné ztráty na hospodářských výnosech.

OTÁZKY PRO ZÁSTUPCE ODBORU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V (ROLE 8)

- Kdo proces EIA zpracovává? Závěry prý nejsou pro stavební úřad závazné – je to tak?
- Můžu se i já zapojit do procesu EIA? Pokud ano, jak a kdy?
- Ohrozí stavba komerční střelnice kvalitu životního prostředí v naší obci? Co může zásadně negativně ovlivnit?

OTÁZKY PRO STUDENTA PRÁVNICKÉ FAKULTY (ROLE 9)

- Vysvětlíte mi, jak je možné, aby se tak vážná věc jako stavba komerční střelnice u naší obce projednávala jen na pracovním zasedání zastupitelstva obce?
- Pokud zastupitelstvo obce chce záměr podpořit, může hlasování provést „potichu, nějak nenápadně“, aby se o něm občané vůbec nedověděli?
- Pokud se zastupitelstvo na veřejném zasedání rozhodne v územním řízení s výstavbou komerční střelnice souhlasit, mají občané ještě nějakou šanci schválení stavby zastavit? Jak můžeme zastupitele přimět, aby jednali podle mínění občanů?
- Kdo může sepsat petici a jak má vypadat?
- A co když zastupitelstvo navzdory petici záměr podpoří? Existuje nástroj, kterým by občané mohli přimět zastupitelstvo obce, aby respektovalo jejich názor?

OTÁZKY PRO ZÁSTUPCE SPÁDOVÝCH OBCÍ ŠKOLY, PŘÍSEDÍCÍ OBČANY A OSTATNÍ ČLENY ZASTUPITELSTVA OBCE (ROLE 10 A 11)

- Otázky můžete klást podle vlastní úvahy, co nejvíce využijete doporučený seznam.

PRAKTICKÁ DÍLNA – VEŘEJNÉ PROJEDNÁNÍ

ÚVODNÍ SLOVO FACILITÁTORA

Občanské sdružení Verštat připravilo ve spolupráci se starostou obce Lhotka veřejné projednání investičního záměru zbudovat blízko obce na místě nevelké myslivecké střelnice střelnici novou, rozsáhlejší, která bude majetkem soukromé osoby. Sloužit by měla komerčním účelům, sportovní brokové střelbě a veřejnosti ze širokého okolí.

Zastupitelstvo již tento záměr na svém pracovním (neveřejném) zasedání většinou hlasů podpořilo. Jeden člen zastupitelstva – pan Koukol – však nesouhlasil. Tvrdí, že zbudování střelnice je v rozporu se zájmem obce a jejích obyvatel. Jako statutární zástupce občanského sdružení Verštat inicioval svolání veřejného projednání u kulatého stolu.

Cílem jednání je zprostředkovat občanům Lhotky a členům zastupitelstva názory různých odborníků na přínosy a úskalí této stavby, zvážit v diskuzi, zda provoz střelnice negativně ovlivní životní prostředí, a na závěr navrhnout řešení problému.

Jednání bude probíhat podle těchto pravidel:

Po celou dobu jednání uděluje slovo facilitátor (poznámka: je vhodné zařadit přestavení facilitátora – jméno, odbornost).

Diskuze proběhne ve třech fázích:

1. Facilitátor postupně představí všechny hlavní aktéry veřejného projednání, tedy pozvané odborníky a zástupce názorových skupin (jméno, odbornost nebo stručná charakteristika zájmové skupiny, kterou zastupuje). Každý z nich bezprostředně po svém představení stručně sdělí svůj názor na zbudování komerční střelnice.
2. Následuje diskuze řízená facilitátorem. Všichni přítomní, včetně zástupců veřejnosti, se mohou přihlásit o slovo. Kladou otázky různým aktérům – oslovují toho, kdo je zaujal v úvodní diskuzi nebo jehož stanovisko potřebují vysvětlit.
3. Na závěr dostane každý z aktérů ještě jednou slovo, aby shrnul, případně doplnil svoje stanovisko.

Názory na řešení problému facilitátor zaznamená na flipový papír a po ukončení jednání je předá starostovi a zastupitelstvu obce. Na základě informací a názorů z veřejného projednání rozhodne zastupitelstvo obce na svém nejbližším veřejném zasedání o podpoře, či zamítnutí investičního záměru.

PŘÍLOHA 7

ZNĚNÍ JMENOVEK

Doporučení: Každou jmenovku vytiskněte jednotlivě co největším písmem na šířku tvrdého výkresu formátu A4. Poté každý papír přeložte – jako stolní kalendář.

FACILITÁTOR

INVESTOR

STAROSTA OBCE LHOTKA

MÍSTOSTAROSTA OBCE LHOTKA,

ZÁROVEŇ PŘEDSEDA MYSLIVECKÉHO SDRUŽENÍ A SPRÁVCE SOUČASNÉ STŘELNICE

ZÁSTUPCE OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ VERŠTAT

ŘEDITEL ZÁKLADNÍ ŠKOLY LHOTKA

ZÁSTUPCE STAVEBNÍHO ÚŘADU

MAJITEL LESA

ZÁSTUPCE ODBORU ŽIVOTNÍHO ROSTŘEDÍ

STUDENT PRÁVNICKÉ FAKULTY

ZÁSTUPCE SPÁDOVÝCH OBCÍ ŠKOLY

**PŘÍSEDÍCÍ OBČANÉ,
VEŘEJNOST A OSTATNÍ ČLENOVÉ ZASTUPITELSTVA OBCE**

Dáša Zouharová

Investiční záměr hýbe obcí

Simulační hra o zapojení veřejnosti do řešení environmentálního problému

Metodický materiál pro učitele

Didaktické náměty

Redakce: Lenka Kopáčková

Odborné a metodické konzultace: Jiří Vorlíček

Jazykové korektury: Vendula Kůrková

Grafická úprava: Miroslav Švejda

Vydala Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání

Lipová 20, Brno, www.lipka.cz

Brno 2013

První vydání

48 stran

Tisk: Tiskárna Helbich, a. s., Valchařská 36, Brno

Vytištěno na recyklovaném papíře.

V EDIČNÍ ŘADĚ ODBORNÉ TEXTY DOPOSUD VYŠLO:

- Krajhanzl, J.** Dobře utajené emoce a problémy životního prostředí (2012)
- Kala, L.** Energie a společnost (2012)
- Kala, L.** Riziková společnost: Jak se v ní naučit žít (2012)
- Zahradníková, Š.** Zvířata ve škole (2012)
- Křivánková, D.** Machátová, I. Cesta k ukázkové školní přírodní zahradě (2012)
- Trávníček, J.** Trojan, J. Svobodné informace pro environmentální výchovu (2012)
- Trnová, E.** Základy kvalitní projektové výuky (2012)
- Máchal, A.** O co nám jde v environmentální výchově (2012)
- Máchal, A.** Jak na pracovní listy ve výuce environmentálních témat (2012)
- Máchal, A.** Mýty a omyly o environmentální výchově a v environmentální výchově (2012)
- Kažmierski, T.** Základy pro environmentální výchovu na školách (2012)
- Kažmierski, T.** Jak připravit úspěšný školní projekt (2012)
- Jánišová, M.** Hormonální látky ve vodách (2013)
- Kažmierski, T.** Značení regionálních produktů v České republice (2013)
- Kellnerová, D.** Chov zvířat ve školách (2013)
- Trávníček, J.** Trojan, J. Využití mapových produktů Google pro environmentální výchovu (2013)

V EDIČNÍ ŘADĚ DIDAKTICKÉ NÁMĚTY DOPOSUD VYŠLO:

- Milěj, T.** Svobodová, J. Hrátky se Sluncem (2012)
- Kala, L.** Simulační hry na téma Energie a společnost (2012)
- Kala, L.** Didaktické aktivity na téma Riziková společnost (2012)
- Vorlíček, J.** V zeměpise prakticky jinak (2012)
- Kolektiv autorů Lipky.** Co se děje v lese (2012)
- Kolektiv autorů Lipky.** Jen ta kráva mléko dává? (2012)
- Řepík, M.** Navrhni svůj ekodům (2013)
- Zouharová, D.** Investiční záměr hýbe obcí. Simulační hra o zapojení veřejnosti do řešení environmentálního problému (2013)

Metodický materiál je součástí souboru textů, jenž vznikl v rámci projektu Vzdělávání k udržitelnému rozvoji pro střední školy (CZ.1.07/1.100/14.0151), který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. Publikace navazují na dvě započaté ediční řady: Odborné texty (žlutá řada) a Didaktické náměty (modrá řada). Snahou je vytvořit informační materiály, které se stanou inspirací učitelům různých předmětů pro začleňování environmentální výchovy do výuky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ